

ПРОБЛЕМИ КОРЕКЦІЇ ПОМИЛОК УСНОГО МОВЛЕННЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

ERROR CORRECTION PROBLEMS DURING A FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Стаття розглядає причини та підходи до виправлення помилок під усного мовлення на заняттях з іноземної мови. Стаття наголошує, що є абсолютно неправильно використовувати помилки виключно для цілей оцінювання, особливо коли студенти припускаються помилок, але все ж таки здатні досягти своїх комунікативних цілей в усній формі. Наголошено, що помилки при вивченні іноземної мови та їх корекція є невід'ємною складовою вивчення іноземної мови. Зазначено, що саме викладач повинен вирішувати які помилки ігнорувати, а які корегувати. Обґрунтовується важливість виправлення помилок та впливу зворотного зв'язку на ефективність вивчення мови. Подальший аналіз та класифікація визначають подальші кроки обох сторін у процесі навчання. Наводяться приклади основних помилок, які допускаються у процесі опанування мовою, розглядаються основні підходи та способи надання зворотного зв'язку. Стаття зазначає, що розгляд типових помилок як викладачем, так і студентом, їх подальший аналіз та класифікація визначають подальші кроки обох сторін у процесі навчання. Зазначено, що важливо розглядати помилки як необхідний компонент процесу вивчення іноземної мови і, отже, успіху на шляху до володіння мовою. У статті вказано, що виправлення студентами групи помилок студента-доповідача слугує як один із методів роботи над помилками, що одночасно є профілактикою недопущення ними подібних помилок у процесі набуття умінь та навичок усного мовлення. Рекомендовано, що викладач втручається у процес тільки тоді, коли студенту не можуть виправити помилку. Вказано, що основними цілями роботи вчителя над помилками учнів є попередження типових помилок. Запропоновано найбільш ефективні методи та способи корекції помилок під час навчання іноземної мови, такі як самокорекція, колективна робота, відкладена корекція тощо.

Ключові слова: помилка, усне мовлення, аналіз помилок, вивчення мови, корекція.

The article considers the causes and approaches to correcting errors in oral speech in foreign language classes. The article emphasizes that it is completely wrong to use mistakes solely for assessment purposes, especially when students make mistakes but are still able to achieve their communicative goals in speaking. It is emphasized that mistakes in learning a foreign language and their correction are an integral part of learning a foreign language. It is noted that it is the teacher who should decide which mistakes to ignore and which to correct. The importance of mistakes correction and the influence of feedback on the effectiveness of language learning is substantiated. Further analysis and classification determine the next steps of both parties in the learning process. Examples of the main mistakes made in the process of mastering a language are given, the main approaches and ways of providing feedback are considered. The article notes that consideration of typical mistakes by both the teacher and the student, their further analysis and classification determine the further students' progress in the learning process. It is noted that it is important to consider mistakes as a necessary component of the process of learning a foreign language and, therefore, of success on the way to mastering the language. The article states that the students' correction of a group of mistakes of the student-speaker serves as one of the methods of working on mistakes, which at the same time is a prevention of them not making similar mistakes in the process of acquiring skills and oral communication skills. It is recommended that the teacher intervenes in the process only when students cannot correct the mistakes. It is indicated that the main goals of the teacher's work on students' mistakes are the prevention of typical mistakes. The most effective methods and ways of error correction during foreign language learning are offered, such as self-correction, collective work, delayed correction, etc.

Key words: error, oral speech, error analysis, language learning, correction.

УДК 378. 147
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/74.37>

Савка І.В.,
докт. пед. наук,
професор кафедри іноземних мов
для гуманітарних факультетів
Львівського національного університету
імені Івана Франка

Яремко Т.І.,
викладач англійської мови,
асистент кафедри іноземних мов
для гуманітарних факультетів
Львівського національного університету
імені Івана Франка

Гульченко С.Г.,
викладач англійської мови педагогічного
фахового коледжу
Львівського національного університету
імені Івана Франка

Постановка проблеми. Досконало володіти іноземною мовою – це усунути типові помилки, яких припускаються люди при вивченні іноземної мови. Навіть у рідній мові ми часто робимо помилки, виправляємо себе і замінюємо гірше на краще. І викладачів, і студентів завжди хвилювало питання, виправляти чи не виправляти помилки під час усного спілкування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед вітчизняних та зарубіжних науковців питання виникнення помилок в усному мовленні цікавило Гапонова С. В., Гордієнко Н. М., Коцюк Л. М., Буден Дж., Дж. Едж, Дегірменсі У., Гозалі І. та ін.

Метою статті є розглянути та запобігти поширеним помилкам у процесі викладання іноземної мови студентам; розробити вправи, які допомогли б у корекції помилок студентів в усному мовленні іноземною мовою.

Виклад основного матеріалу дослідження. Помилки є невід'ємною частиною людського життя. Погляди та ставлення суспільства, організації та окремих осіб до помилок, які можуть бути зроблені на всіх етапах життя, незалежно від віку чи минулого досвіду, залишаються дуже актуальними.

Однак не можна ігнорувати помилки, які трапляються в процесі навчання. Мовні помилки були

і залишатимуться невід'ємною частиною вивчення іноземної мови. Тому виникає логічне запитання, як працювати з помилками і як з ними справлятися. Питання особистого ставлення викладача іноземної мови до порушень правил залежить, головним чином, від власної оцінки викладачем важливості помилки та його реакції на неї в процесі навчання.

Для викладачів виправлення помилок в усному мовленні студентів є непростим завданням. Виправляючи помилки, викладачі повинні пам'ятати, що занадто часте виправлення помилок може демотивувати студентів. З іншого боку, не виправляти помилки теж неправильно.

Помилки, допущені в усному мовленні студентів, можуть корегуватися як викладачем, так і самими студентами. Ми вважаємо, що виправлення помилок самими студентами є ефективнішим, ніж їх корекція викладачем [1, с. 44]. Цей метод є релевантним тоді, коли студенти можуть розпізнати допущену помилку та володіють відповідними знаннями, необхідними для їх усунення. Не менш дієвим є виправлення студентами групи помилок студента-доповідача, що одночасно є профілактикою недопущення ними подібних помилок у процесі набуття умінь та навичок усного мовлення. Також, студентам можна запропонувати прослухати усне мовлення одного з колег, записане на диктофон, після чого розпізнати помилку, визначити її різновид і виправити.

Виправлення викладачем помилок студентів теж є обов'язковою складовою процесу удосконалення мовленнєвих умінь та навичок. Однак студенти краще запам'ятовують те, що вони самі зробили у спробах виправити помилку. Тому викладачеві варто виправляти помилки лише тоді, коли самі студенти не можуть виправити помилку.

Основними цілями роботи вчителя над помилками учнів є попередження типових помилок. Це досягається шляхом аналізу та систематизації помилок і виявлення закономірностей їх виникнення. Якщо учні повторюють одні й ті самі помилки, це врешті-решт призведе до помилок, які важко усунути важко усунути.

Помилки не є інструментом оцінювання, вони є лише частиною навчального процесу. Абсолютно неправильно використовувати помилки виключно для цілей оцінювання, особливо коли студенти припускаються помилок, але все ж таки здатні досягти своїх комунікативних цілей в усній формі. Важливо розглядати помилки як необхідний компонент процесу вивчення іноземної мови і, отже, успіху на шляху до володіння мовою [5, с. 227]. Крім того, розгляд типових помилок як викладачем, так і студентом, їх подальший аналіз та класифікація визначають подальші кроки обох сторін у процесі навчання. Ці кроки включають розробку методів і стратегій виправлення помилок та підготовку завдань для говоріння та письма

для відпрацювання навичок і проблемна заняття з іноземної мови.

Виправлення помилок в усному мовленні є комплексним завданням, як для викладача, так і для студентів, що потребує урахування низки факторів: тип помилки, важливість її виправлення, стратегію боротьби та момент, коли виправлення повинно відбутися.

Існує чотири основні причини помилок у процесі вивчення іноземної мови та формування умінь нею користуватися, а саме – інтерференція рідної мови, недостатнє знання граматики, що спричиняє появу власної мови мовця. Крім того, важливу роль грають особливості умов вивчення іноземної мови, тобто рівень підготовки викладача, навчальні матеріали тощо.

Одне з найскладніших завдань для викладачів – слухати, як студенти розмовляють іноземною мовою, і виправляти їхні помилки в усному спілкуванні. Важливо також пам'ятати, що виправлення помилок має бути позитивним, щоб мотивувати студентів.

Щоб допомогти студентові, потрібно зрозуміти, чому він припускається помилок. У більшості випадків студент має прогалину в знаннях. Або це функціональна проблема, тобто помилка. Остання може бути допущена і в рідній мові і часто є результатом упущення.

Однак деякі помилки можна попередити та виправити [2, с. 10]. Помилки в усному мовленні є чітким індикатором процесу навчання, тому необхідно докладати зусиль для запобігання помилкам до того, як вони з'являться, що є метою зусиль із запобігання помилкам на занятті.

Якщо кілька студентів роблять однакові помилки на одному або декількох заняттях, це може означати, що вся група потребує додаткової практики з матеріалом. Якщо це не значна помилка, вона не варта такої уваги. Якщо лише кілька студентів роблять однакові помилки, з ними можна попрацювати індивідуально, усно чи письмово.

Ще один ефективний спосіб, на нашу думку, полягає в тому, щоб зосередити увагу на найпоширеніших помилках, візуально представляючи їх.

Перш ніж виправляти помилки, необхідно зрозуміти, чи стосуються вони вільного володіння мовою або точності. У першому випадку йдеться про швидкість і плавність, з якою учні висловлюють свої думки. Можуть бути деякі граматичні помилки, але акцент робиться більше на здатності говорити швидко і не відходити від теми, не зупиняючись. За межами аудиторії вільне володіння мовою допомагає студентам спілкуватися з носіями мови та уникати непорозумінь. Точність – це використання правильної граматики в усній та письмовій мові. Це розуміння глибинного значення та використання лексики, а також правильна вимова слів [3, с. 39].

Розглянемо декілька способів корекції усного мовлення при вивченні іноземної мови.

Перший з них це так звана відкладена корекція (*delayed correction*) – один з найефективніших методів. Це тому, що він дозволяє викладачу зачекати, поки студенти закінчать свої думки, не перериваючи потік мовлення. Метод полягає в тому, що викладач відстежує помилки в мовленні (вимова, граматики, лексика) і занотовує їх на папері. Головне-вибірково фіксувати лише ті помилки, які тісно пов'язані з темою заняття і впливають на сприйняття повідомлення.

Помилки, які належать до більш високого рівня, ніж знання студента на момент говоріння, слід ігнорувати. Ми можемо виправити ці помилки самостійно, але це не дасть бажаного ефекту. Наприклад, на початковому рівні зустрічаються помилки у вживанні прийменників певного граматичного часу. Однак виправляти їх немає сенсу, оскільки вони є помилками (спробами) або промахами в матеріалі, який ще не засвоєний, не є постійними і можуть бути виправлені студентом самостійно.

Іноді краще виправити помилку одразу, ніж вказувати на неї під час виступу. Наприклад, коли студенти беруть участь у рольових іграх або інших завданнях, які вимагають вільного володіння мовою.

Замість цього зробіть нотатку про всі суттєві помилки, які ви помітили. Наприкінці завдання вкажіть студенту на помилки. Крім того, ви можете написати неправильні відповіді на дошці, запитати, в чому проблема, і попросити запропонувати правильну відповідь, не вказуючи, хто саме припустився помилки.

Для того, щоб зробити відтерміноване виправлення помилок ще ефективнішим, ми пропонуємо наступне:

- виписувати повні речення, щоб показати контекст. Це полегшить студентам розуміння та запам'ятовування помилок;
- додати приклади правильних відповідей студентів, а також помилки. Це мотивуватиме студентів вчитися один в одного;
- послухати, що студенти не сказали, але мали б сказати, щоб вони могли перефразувати або вдосконалити свої твердження;
- заохочувати студентів думати про те, як можна перефразувати речення іноземною мовою;
- спланувати і виділити час для таких виправлення помилок на занятті.

Якщо у викладача немає часу на виправлення помилок на занятті, слід перенести це на наступне заняття. Це може бути темою заняття або частиною курсу, особливо якщо студенти постійно повторюють ту чи іншу помилку.

Ще одним із способів виправлення помилок є так званий спосіб міміки і жестів. Вираз обличчя може бути корисним, якщо ви не хочете

перебивати студентів, але хочете показати, що вони припустилися помилки. Здивованого або засмученого виразу достатньо, щоб вказати на помилку. Жести також можуть вказувати на різні види помилок. Наприклад, жест, що вказує на необхідність використання минулого часу, – це відведення руки назад через плече. Жести, що вказують на помилки, залежать від навчальної ситуації.

Корекція відлунням (*echo correction*) передбачає повторення сказаного студентом у підвищеному тоні. Це звучить як запитання і вказує на те, що десь є помилка. Цей метод працює тільки в тому випадку, якщо студент обмовився і може виправити це самостійно [4].

Корекція за допомогою підняття пальця. Ця дія вказує на те, де студент припустився помилки у своєму мовленні. Ми мовчки вказуємо на помилку і заохочуємо студента виправити її самостійно. Ми показуємо одну руку і вказуємо на кожен палець так, ніби це слово у реченні. Цей метод особливо ефективний, якщо студент пропускає слово в реченні.

Якщо студенти знайомі з фонематичними символами, тобто транскрипцією, вказівка на відповідні символи в таблиці фонема або написання їх на дошці може привернути увагу до неправильної вимови.

Іноді необхідно вказати на помилки, сфокусувавши увагу студентів на помилці. Ця тактика найчастіше використовується для помилок, спричинених браком знань. Щоб вказати на помилку, можна сказати: "Are you sure?" «Ви впевнений?». Після цього можна вказати на правильний варіант.

(*Ignoring errors*). Варто ігнорувати помилки на рівні, вищому за рівень знань студентів. Наприклад, студент першокурсник може неправильно використовувати минулий час, описуючи те, що він робив на вихідних, оскільки студент не достатньо добре вивчив минулий час і тому не виправляє цю помилку. Він може перефразувати частину речення, але не зобов'язаний його виправляти.

Ми також можемо проігнорувати помилку студента, якщо він є не дуже сильним у мові або сором'язливий.

Існує ще один спосіб виправлення помилок – перефразування (*Paraphrasing*). Це тактика, яку викладачі використовують, коли студенти роблять помилки. Вони повторюють правильний вираз, не звертаючи уваги студента на помилку [6]. Це можна використовувати на занятті, особливо коли ви не хочете перебивати студента або припиняти обмін думками.

Взаємокорекція та самокорекція (*peer correction and self-correction*). Взаємокорекція передбачає, що студенти виправляють помилки один одного. Та іноді нам потрібно зазначити, що є помилка, щоб студенти її виправили [7]. Ми можемо підказати, де помилка, повторивши частину висловлення

і зупинившись перед тією частиною, яку необхідно виправити.

Викладач також може пояснити правила, наводячи приклади та визначення. Цей спосіб корисний для студентів з вищим рівнем знань.

Важливо знати про багато способів виправлення помилок і вибрати той, який найкраще відповідає методу викладання, цілям, типу завдання, особливостям студентів і ситуації.

Надмірне виправлення помилок може призвести до того, що студенти будуть соромитися висловлюватися на занятті через страх зробити помилку. Тому потрібно ретельно продумати, що виправляти, а що ні.

Отже, необхідно варіювати способи виправлення помилок, обираючи найефективніший для конкретної ситуації та уникаючи одноманітності.

Наприклад, поки студенти виконують завдання з говоріння, викладач може ходити по аудиторії і занотовувати помилки, яких вони припускаються. Викладач повинен сам вирішувати що записувати, а що ні. Наприклад, якщо помилився один студент, не варто звертати на це уваги, але якщо помилилася вся група, тоді варто звернути увагу.

Студент з вищим рівнем англійської мови може не припуститися помилки і говорити реченням, безпосередньо перекладеним з його рідної мови на іноземну. Тоді потрібно виписати такі речення, щоб отримати щось ближче до іноземної.

Також викладач може написати приклади речень з помилками на дошці, після того об'єднати студентів у підгрупи і попросити кожну підгрупу подумати, що не так у реченні, і виправити це. Студенти записують свої речення та пояснюють помилки. За кожне правильне речення викладач нараховує по одному балу.

Викладачу необхідно з'ясувати природу помилки. Якщо студенти можуть легко виправити і пояснити, чому вони це зробили, то, швидше за все, це обмовка або помилка. У майбутньому такі помилки можна буде швидко виправити в процесі говоріння.

Якщо студент має труднощі з певним реченням, зрозуміло, що в його знаннях є прогалина. Викладачу варто попросити студента написати кілька прикладів речень з цим словом або граматичною структурою. Якщо помилки продовжують повторюватися, то необхідно повернутися до них ще раз наприкінці заняття. Якщо студент зробить

ту саму помилку наступного разу, то необхідно повертатися до неї знову і знову.

Ця техніка є найбільш ефективною, коли використовується з одним і тим же студентом протягом тривалого періоду часу [8]. Таким чином, вони не будуть згадувати всі помилки одразу, а скоріше регулярно згадуватимуть ці маленькі помилки. Так вони краще запам'ятовуються.

Висновки. Отже, варто пам'ятати, що люди, які не вчаться, не роблять помилок. Всі без винятку студенти рано чи пізно роблять помилки. Це є невід'ємною складовою вивчення іноземної мови. Однак, викладачеві необхідно знати як виправляти їх ефективно і тактовно. Наше головне завдання – зробити так, щоб студенти вважали, що робити помилки – це природній процес, основне щоб вони допомогли їм в опануванні іноземної мови.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гапонова С. В. Типологія помилок у мовленні майбутніх учителів на уроках англійської мови. *Іноземні мови : наук.-метод.* 2009. № 4. С. 44.
2. Гордієнко Н. М. Mistake Correction in teaching EFL. *Вісник Національного технічного університету України «КПІ».* Серія : Філологія. Педагогіка. 2016. Вип. 8. С. 8–11.
3. Коцюк Л. М. Класичний підхід до аналізу помилок у процесі вивчення іноземної мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія».* Серія: Філологічна. 2016. Вип. 60. С. 37–40.
4. Buden J. Error correction URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/article/error-correction>. (Last accessed: 10.06.2024).
5. Değirmenci U. Foreign Language Teachers' Perceptions of Error Correction in Speaking Classes: A Qualitative Study. *The Qualitative Report.* 2017. URL: <https://nsuworks.nova.edu/tqr/vol22/iss1/7>. – (Last accessed: 04.05.2024).
6. Gozali I. Local vs Global Errors: Comprehensibility Judgment on the Speech of Indonesian Students by Native Speakers. 2018. URL: https://www.academia.edu/39090170/local_vs_global_errors_comprehensibility_judgment_on_the_speech_of_indonesian_students_by_native_speakers. – (Last accessed: 08.05.2024).
7. James C. Errors in Language Learning and Use. London: *Routledge*, 2000. – 320 p.
8. Edge J. Mistakes and Corrections. London : *Pearson Longman*, 1997. – 70 p.
9. Keshavarz M. Contrastive Analysis and Error Analysis. *Tehran: Rahamana Press*, 2012. 193 p.
10. Richards J. Error Analysis: Perspectives on Second Language Acquisition. *London: Longman*, 2001. 274 p.